

KORRALDUS

Välisõhu saasteloa andmine

Aktsiaselts Saare Ere (rg-kood 10123057, aadress Pihla tee 28, Kuressaare, 93815 Saare maakond) (edaspidi ka *käitaja*) esitas 11.11.2015 Keskkonnaametile (edaspidi ka *loa andja*) välisõhu saasteloa nr L.ÕV.SA-134365 muutmise taotluse ja lubatud heitkoguste projekti ning 01.12.2015 täiendatud saasteloa taotluse ja LHK projekti. Välisõhu saasteluba nr L.ÕV.SA-134365 on käitajale väljastatud heitmete viimiseks välisõhku käitisest aadressil Pihla tee 28, Kuressaare, 93815 Saare maakond (katastriüksused 34901:012:0103;34901:012:0104). Käitaja taotleb välisõhu saasteloa muutmist seoses kolme uue saasteallika lisandumisega käitise tootmisterritooriumile (kaks kalorifeerahju nominaalvõimsusega 0,7 MW ja Pihla tee 30 puidutsehhi konteinerfilter).

Käitaja põhitegevusaladeks on puidust uste, akende ja teiste puitdetailide (EMTAK kood 16231) ning valmis betoonsegude tootmine (EMTAK kood 2363). Aktsiaselts Saare Ere puidutööstuses kasutatakse kuni 2000 tm puitu (ümarpuit) ja 2000 tonni tsementi aastas 400 ukse/akna ja 15000 tonni betoonisegude valmistamiseks. Käitise tootmisterritooriumil paikneb 12 saasteallikat.

Pihla tee 30 puidutsehhis toimub puitdetailide järkamine, tappimine ja aiamajade pakkimine. Saasteallikateks on V-13 (kalorifeerahi PKA-3) ja aspiratsioonisüsteem V-14 (puidutöötlemise masinad + isevalmistatud konteinerfilter).

Pihla tee 28 puidutsehhis (puidu- ja hõõvliitsehhi ning saeveski) toimub puitdetailide järkamine, tappimine, aiamajade pakkimine ja uste-akende tootmine. Saasteallikateks on aspiratsioonisüsteemid V-2 (puidutöötlemise masinad + tsüklon), V-3 (puidutöötlemise masinad + tsüklon), V-4 (puidutöötlemise masinad + tsüklon), V-5 (puidutöötlemise masinad + tsüklon) ja V-6 (puidutöötlemise masinad + tsüklon) ning katel V-12 (kalorifeerahi PKA-3). Puidu- ja hõõvliitsehhis asuvad erinevad puidutöötluspingid: aspiratsioonisüsteem V-2 (nelikanthõõvelpingid SP-30 ja S26-2, tööpink KDS-3), aspiratsioonisüsteem V-3 (tööpink CA-2A, ketassaag CME-2M, rihthõõvelpink ZEFAM, 2 freespinki FS-1, saanimismasin), aspiratsioonisüsteem V-4 (rihthõõvelpink S2F4, freespink, 2 freespinki FSŠ-1, freespinkid ja FA-1 ja Š016-4, tapilõikepink ŠPA-40, puurpink SVPA, 2 paksuhõõvelpink SR6-9, ketassaag C-6). Lintlihvpink SLPS-5, ketaslihvpink SLDB-4 ja lihvpink SLHS-2 on varustatud lokaalsete filterkottidega (tolmupüüdjatega), millest heitmeid välisõhku ei eraldu. Saeveskis asuvad aspiratsioonisüsteem V-5 (ketassaag RITZU) ja aspiratsioonisüsteem V-6 (saeraam R-63, kahekettaline seimer). Tootmishoones eralduv puidutolm kogutakse kohtäratõmbega viide ventilatsioonisüsteemi ja juhitakse viide tsüklonisse, kust puhastunud õhk eralduv välisõhku. Puidu töötlemisel viiakse aastas välisõhku kuni 6,66 tonni tahkeid osakesi aastas.

Lisaks võib tahkeid osakesi (tsemenditolmu) välisõhku eralduda veel segusõlmest tsemendisilode täitmisel (saasteallikad V-7 (tsemendisilo (16 tonni) tsükloni ja tekstiilfiltriga), V-8 (tsemendisilo (20 tonni) tsükloni ja tekstiilfiltriga), V-9 (tsemendisilo (20 tonni) tsükloni ja tekstiilfiltriga) ja V-10 (tsemendisilo (30 tonni) tsükloni ja tekstiilfiltriga)). Tsemendi laadimine (vastuvõtmine) toimub tsüklikult (keskmiselt üks-kaks korda nädalas) ja protsessi

(tsemendiauto 26-28 tonni tühjendamine) pikkus sõltub tsemendisilo mahtuvusest (16-35 tonni) ja võib kesta järjest kuni 1... 1,5 tundi. Silosid täidetakse kordamööda ja ühte silo korraga. Tsemendi laadimisel viiakse aastas välisõhku kuni 0,13 tonni tahkeid osakesi aastas.

Pihla tee 28 ja Pihla tee 30 puidutsehhi on mõlemasse paigaldatud kalorifeerahhi PKA-3 nominaalvõimsusega 0,35 MW, millega toodetakse soojust ruumide kütmiseks. Kalorifeerahje köetakse puidu ja puidujäätmetega, mida kulub kuni 500 tonni aastas. Puidu põletamisel viiakse aastas välisõhku kokku kuni 38,78 tonni tahkeid osakesi, lämmastikoksiide, süsinikoksiidi, vääveldioksiidi, lenduvaid orgaanilisi ühendeid ja raskmetalle.

Saasteallika mõjupiirkond ulatub *ca* 800 m kaugusele saasteallikast. Kätise tootmisterritooriumi ümbritsevate ümberkaudsete kinnistuste sihtotstarve on äri-, tootmis-, elamu- ja transpordimaa. Lähimad elamud jäävad tootmisterritooriumi läänepoolsest piirist 6-60 m kaugusele (Pihla tee ja Marientali tee korterelamud). Samalaadsed saasteallikad lähipiirkonnas puuduvad.

Lähtudes välisõhu kaitse seadusest (edaspidi *VÕKS*) § 68 lõikest 1 ning keskkonnaministri 11.06.2014 määruse nr 20 „Saasteainete heitkogused ja kasutatavate seadmete võimsused, millest alates on nõutav välisõhu saasteluba ja erisaasteluba“ § 2 lõigetest 1, 2, 3, 4 ja 6 ning § 3 lõikest 1, on käitajal kohustus taotleda kätisele välisõhu saasteluba, kuna kätisest välisõhku viidud saasteainete aastaste heitkoguste piirväärtused ja kasutatavate seadmete võimsused ületavad nimetatud määrusega kehtestatud piirarve (eespool nimetatud määruse § 2 lõige 1 (süsinikoksiid 10 t/a), lõige 2 punkt 1 (tahkete osakeste kõik fraktsioonid kokku 1 t/a), lõige 3 ((lämmastikoksiidid 0,3 t/a), lõige 4 (lenduvad orgaanilised ühendid 0,1 t/a) ja lõige 6 (raskmetallid ja nende ühendid 1 kg/a) ning § 3 lõige 1 (põletusseadmete summaarne soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus ületab 0,3 MW)). *VÕKS* § 70 kohaselt annab paikse saasteallika käitajale saasteloa Keskkonnaamet.

Kui *VÕKS* § 68 lõige 2 kohaselt on saasteloa omamine vähemalt ühe saasteaine tõttu kohustuslik, märgitakse saasteloa taotluses ja saasteloas kõik sellest saasteallikast eralduvad saasteained, mille heitkogus on aastas üks kilogramm või rohkem. Vastavalt *VÕKS* § 68 lõikele 3, kui saasteallika käitaja ei ole ületanud määrusega nr 20 kehtestatud saasteainete heitkoguseid, siis on saasteainetel, mille heitkogus on aastas üks kilogramm või enam, informatiivne tähendus. Keskkonnaamet võtab aluseks *VÕKS* § 68 lõike 2 ja kannab välisõhu saasteloele kõik andmed, mis on aastas 1 kg ja enam.

Lähtudes *VÕKS* § 77 lõikest 1 registreeris loa andja esitatud taotluse Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis Postipoiss 11.11.2015 nr HLS 9-4/15/25316 ning kontrollis esitatud taotluse ja LHK projekti vastavust keskkonnaministri 12.11.2013 määruse nr 66 „Välisõhu saasteloa ja erisaasteloa taotluse ja loa vormid ning loataotluse sisule esitatavad nõuded“ (edaspidi *määrus nr 66*) nõuetele. Loa andja hinnangul ei vastanud käitaja saasteloa taotlus ja LHK projekt täies mahus määrus nr 66 nõuetele:

1. Saasteloa taotlusel (punkt 3.1.1) puudusid andmed põletusseadme soojusvõimsuse, kütuseliigi aastakulu ja kütuseliigi maksimaalse erikulu kohta.
2. LHK projektis oleval joonisel 1 ei olnud märgitud lähimate elumajade kaugusi saasteallikast või tootmisterritooriumi piirist (vastavalt määrus nr 66 § 5 lõige 1 punktile 3).
3. Vastavalt määrusele nr 66 § 6 tuleb LHK projektis esitada tegevusalade kirjeldus. LHK projektis oli viidatud vaid kätise 2006. aastal koostatud LHK projektile, jättes vanast LHK projektist ülevõetud andmed nimetamata. Puudus ka uute saasteallikate ja nendega seotud andmete kirjeldus.
4. LHK projektis puudus info lähimate samalaadsete saasteallikate kohta.

5. LHK projektis olid esitatud ainult tahkete osakeste maapinnalähedase õhukihi arvutusliku saastatuse taseme kaardid, puudusid aga teiste saasteainete saastatuse taseme kaardid (määrus nr 66 § 13 lõige 5 punkt 3).

Loa andja informeeris käitajat nimetatud puudustest 24.11.2015 (Keskkonnaameti kiri nr HLS 9-4/15/25316-2). Käitaja esitas täiendatud ja parandatud saasteloa taotluse ja LHK projekti Keskkonnaametile 01.12.2015 (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis Postipoiss 01.12.2015 nr HLS 9-4/15/25316-3). Keskkonnaamet pidas esitatud andmeid piisavaks saasteloa menetluse algatamiseks, millest loa andja teavitas käitajat 02.12.2015 (Keskkonnaameti kiri nr HLS 9-4/15/25316-5).

Loa andja kontrollis välisõhu saasteloa taotluse ja LHK projekti vastavust keskkonnaministri 08.04.2011 määrusele nr 43 „Välisõhu saastatuse taseme piir- ja sihtväärtused, saasteaine sisalduse muud piirnormid ning nende saavutamise tähtsused“. Nimetatud määruse § 2 lõige 2 sätestab, et paiksest saasteallikast (käitisest) eralduva saasteaine lubatud heitkoguse määramisel eeldatakse, et saasteaine sisalduse piirnormi täitmine on tagatud käitise tootmisterritooriumi piiril.

Saasteainete hajumisarvutused näitavad, et käitisest välisõhku viidud tahkete osakeste arvutuslikul teel määratud ühe tunni keskmine saastetase võib ebasoodsate ilmastikutingimuste korral väljaspool käitise tootmisterritooriumi ületada saastatuse taseme ühe tunni keskmist piirväärtust (SPV₁), ulatudes 150-200 meetri kaugusele tootmisterritooriumi piirist. Tahkeid osakesi viiakse välisõhku kõigist käitise saasteallikatest (puidu töötlemise tsüklonid ja omavalmistatud konteinerfilter, kalorifeerahjud ning tsemendisilode tsüklonid ja filtrid). Nii puidu töötlemise, tsemendi laadimisel silodesse kui ka sooja tootmisel kalorifeerahjudes tulemusel tekkivad tahkete osakeste arvutuslikud kontsentratsioonid välisõhus on kõrged ja võivad põhjustada tahkete osakeste saastatuse taseme ühe tunni keskmise piirväärtuse (SPV₁) ületamist. 2015. aasta detsembris ehitas käitaja vastavalt LHK projektis toodud soovitudele Pihla tee 20 puidutsehhi kalorifeerahju (saasteallikas V-13) korstna saasteainete hajumise parandamiseks 3,5 meetrit kõrgemaks (korstna kõrgus 12,5 meetrit), mis peaks kalorifeerahjude osas tagama tahkete osakeste lubatud piirväärtuse (SPV₁) väljaspool käitise tootmisterritooriumi piiri. Käitise saasteallikate koosmõjus jäävad tahkete osakeste arvutuslikud saastetasemed sellele vaatamata kõrgeks ja võivad ebasoodsate ilmastikutingimuste korral ületada lubatud piirväärtust. Teiste saasteainete arvutuslik saastetase jääb alla 15% lubatust.

II KAALUTLUSED LOA ANDMISEL JA MENETLUSKÄIK

Välisõhu saasteluba on VÕKS § 67 lõike 1 kohaselt dokument, mis annab välisõhu kaitse seaduses sätestatud juhtudel õiguse viia paiksest saasteallikast saasteaineid välisõhku ning määrab selle õiguse kasutamise tingimused. Vastavalt VÕKS § 67 lõikele 3 kohaldatakse välisõhu saasteloa taotlemisele ja andmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid.

Vastavalt VÕKS § 78 lõikele 4 avaldas loa andja 02.12.2015 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded loa menetluse algatamise teate. Ettepanekuid ja vastuväiteid loa taotluse avalikustamise käigus ei laekunud.

Vastavalt VÕKS § 78 lõikele 4 saatis loa andja 02.12.2015 oma kirjaga nr HLS 9-4/15/25316-4 käitaja saasteloa taotluse Kuressaare Linnavalitsusele arvamuse saamiseks seoses menetletava loaga. Kuressaare Linnavalitsus teatas 16.12.2015 oma vastuskirjas nr 8.2-1/15/1750-2 (registreeritud Keskkonnaametis 17.12.2015 nr HLS 9-2/15/28335), et on

tutvunud Aktsiaselts Saare Ere saasteloa taotlusmaterjalidega ja soovib Keskkonnaametit informeerida asjaolust, et Kuressaare Linnavalitsusele on esitatud suuline kaebus kaitise territooriumil asuvast korstnast tuleva elanikke häiriva saaste kohta. Analoogne kaebus esitati ka Keskkonnainspeksioonile. Võttes arvesse esitatud kaebust ja asjaolu, et vastavalt LHK projektile jõuab saaste lähedalasuvate elumajadeni, pidas Linnavalitsus vajalikuks kontrollmõõtmiste läbiviimist kaitise normaalse ja maksimaalse töökoormuse tingimustes, et välja selgitada kaitisest tulev tegelik (mitte arvutuslik) õhusaaste koormus ning rakendada parimat võimalikku tehnikat kaitise tootmisterritooriumilt väljuva saaste vältimiseks ja vähendamiseks. Keskkonnaamet pidas Kuressaare Linnavalitsuse poolt tehtud ettepanekut põhjendatuks ja arvestas seda seirenduete määramisel saasteloaaga. Välja arvatud osas mõõta kalorifeerahju korstnast välisõhku viidavate saasteainete sisaldust väljuvates suitsugaasides ka kalorifeerahju maksimaalsel koormusel. Kalorifeerahjud PKA-3 (saasteallikad V-12 ja V-13) on perioodilise puiduga täitmisega restkoldega töötavad ahjud. Ahjude kütmisel on soovitatav hoida ahjudes toimuvat puidu põlemist piisava õhuga juurdepääsul. Ahjude liigsel koormamisel (maksimaalsel koormusel) võib tekkida mittetäielik põlemine, millest annab tunnistust tume suits (tahm) korstnast. Selline olukord oli üks peamisi elanike kaebuste põhjusi. Tänapäevaks on kaitaja sellisest praktikast loobunud.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lõige 1 ja 2 ning Vabariigi Valitsuse 29. augusti 2005 a. määruse nr 224 (*edaspidi määrus nr 224*) “Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu¹” § 2 punkti 1 kohaselt tuleb keskkonnamõju hindamise algatamist kaaluda, kui soojuselektrijaama või muu põletusseadme rajamisel (püstitamisel) või laiendamisel ning elektri- või soojusenergia tootmisel on põletusseadmete summaarne soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus 50-299 megavatti.

Aktsiaselts Saare Ere kalorifeerahjude summaarne soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus on 0,7 megavatti, mis on oluliselt madalam eespool nimetatud künnisvõimsusest (50 megavatti). Tuginedes eelnimetatule, eelhindangu koostamist vajalikuks ei peetud ja keskkonnamõju hindamist ei algatatud.

VÕKS § 46 lõike 1 kohaselt kehtestab saasteainete heitkoguste määramise korra ja määramise meetodid keskkonnaminister määrusega. VÕKS § 46 lg 2 sätestab, et kui saasteaine heitkoguse määramiseks ei ole määramismeetodit käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt kehtestatud, võib saasteaine heitkoguse määramiseks kasutada rahvusvaheliselt üldtunnustatud või saasteloa, keskkonnakompleksloa või jäätmepõletamist käsitleva jäätmeloa andja hinnatud muud sarnast meetodikat, mille kasutamiseks annab kirjaliku nõusoleku Keskkonnaministeerium.

Kaitaja välisõhu saasteloa taotlusmaterjalides on põletusseadmetest eralduvate saasteainete heitkogused arvutatud keskkonnaministri 02.08.2004 aasta määruse nr 99 „Põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramise kord ja määramismeetodid“ alusel. Puidu töötlemisel eralduvate tahkete osakeste heitkoguste määramisel on lähtutud keskkonnaministri 02.08.2004 aasta määrusest nr 98 „Puidu töötlemisel välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramismeetodid“.

Saasteainete hajumisarvutuseks on kasutatud arvutiprogrammi Garant-Universal, mis vastab VÕKS § 45 lõikes 3 ja keskkonnaministri 22.09.2004 määruses nr 120 „Välisõhu saastatuse taseme määramise kord“ § 8 lõige 1 punktis 1 toodud tingimustele (välisõhu saastatuse taseme määramiseks piirkonnas tohib kasutada Gaussi difusioonivõrrandi mudelit).

Vastavalt VÕKS § 89 lõige 1 punktile 6 peab paikse saasteallika kaitaja kontrollima saasteallikast välisõhku viidud saasteainete heitkoguste koostist ja suurust ning nende vastavust saasteloaas sätestatud kontrollarvudele. Aktsiaselts Saare Ere tootmisbaasi saasteainete

heitkogused on leitud arvutuslikult. Saasteainete hajumisarvutused näitavad, et käitisest välisõhku viidud tahkete osakeste arvutuslikul teel määratud ühe tunni keskmine saastetase võib ebasoodsate ilmastikutingimuste korral väljaspool käitise tootmisterritooriumi ületada saastatuse taseme ühe tunni keskmist piirväärtust (SPV_1), ulatudes 150-200 meetri kaugusele tootmisterritooriumi piirist. Tahkeid osakesi viiakse välisõhku kõigist käitise saasteallikatest (puidu töötlemise tsüklonid ja omavalmistatud konteinerfilter, kalorifeerahjud ning tsemendisilode tsüklonid ja filtrid). Nii puidu töötlemise, tsemendi laadimisel silodesse kui ka sooja tootmisel kalorifeerahjudes tulemusel tekkivad tahkete osakeste arvutuslikud kontsentratsioonid välisõhus on kõrged ja võivad põhjustada tahkete osakeste saastatuse taseme ühe tunni keskmise piirväärtuse (SPV_1) ületamist. 2015. aasta detsembris ehitas käitaja vastavalt LHK projektis toodud soovitudele Pihla tee 20 puidutsehhi kalorifeerahju (saasteallikas V-13) korstna saasteainete hajumise parandamiseks 3,5 meetrit kõrgemaks (korstna kõrgus 12,5 meetrit), mis peaks kalorifeerahjude osas tagama tahkete osakeste lubatud piirväärtuse (SPV_1) väljaspool käitise tootmisterritooriumi piiri. Käitise saasteallikate koosmõjus jäävad tahkete osakeste arvutuslikud saastetasemed sellele vaatamata kõrgeks ja võivad ebasoodsate ilmastikutingimuste korral ületada lubatud piirväärtust. Sellest lähtuvalt peab Keskkonnaamet vajalikuks esimese sammuna käitise tootmisterritooriumilt välisõhku viidavate saasteainete heitkoguste vähendamiseks täpsustada saasteainete heitkoguseid puidutöökodadest ja kalorifeerahjudest otseste mõõtmiste teel. Kuna korraga täidetakse vaid ühe tsemendisilo, tegemist on lühiajalise tegevusega (kuni 1...1,5 tundi) ja tsemendi vastuvõtmine (laadimine) toimub keskmiselt 1-2 korda nädalas, ei pea Keskkonnaamet vajalikuks saasteainete heitkoguseid tsemendisilodest otseste mõõtmiste teel täpsustada.

III OTSUSTUS

Lähtudes eeltoodust, käitaja taotlusest ja tuginedes välisõhu kaitse seaduse §-le 70 ning Keskkonnaameti peadirektori 08.05.2014 käskkirja nr 1-4/14/242 "Regioonide põhimääruste kinnitamine" " lisa 2 "Hiiu-Lääne-Saare regiooni põhimäärus" punktidele 2.1 ja 3.5.8 otsustan:

1. Väljastada Aktsiaseltsile Saare Ere (rg-kood 10123057, aadress Pihla tee 28, Kuressaare, 93815 Saare maakond) tähtajatu välisõhu saasteluba nr L.ÕV/327134 heitmete viimiseks välisõhku käitisest aadressil Pihla tee 28, Kuressaare, 93815 Saare maakond (katastriüksused 34901:012:0103;34901:012:0104).
2. Tunnistada kehtetuks Aktsiaselts Saare Ere saasteluba nr L.ÕV.SA-134365.
3. Avalikustada Aktsiaseltsile Saare Ere välisõhu saasteloa andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.
4. Käesolev korraldus jõustub teatavakstegemisest.
5. Teha Aktsiaselts Saare Ere välisõhu saasteluba nr L.ÕV/327134 kättesaadavaks Keskkonnaameti keskkonnateenuste portaalis (<https://eteenus.keskkonnaamet.ee/>).

Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras või vaide loa andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

Kaja Lotman
juhataja
Hiiu-Lääne-Saare regioon

Saata: Aktsiaselts Saare Erek, info@saareerek.ee
Kuressaare Linnavalitsus, linn@kuressaare.ee
Keskkonnainspektsiooni Saaremaa büroo, valve@kki.ee

Liia Krumm
välisõhu spetsialist
Hiiu-Lääne-Saare regioon